

**Yeşil ve Karbon Nötr Binaya
Geçiş Rehberi - İstanbul Modeli
Build4GreenIST Eğitim Serisi**

YEŞİL FİNANS

11 Aralık 2024, İstanbul

- Sürdürülebilir Finansman Nedir?
- Çevre, Sosyal, Yönetişim Kriterleri Nedir?
- Yeşil Finansman
- İklim Finansmanı
- Kullanım Alanları
- Araçlar
- Mevcut Durum

Mustafa Kerem Topuz

- 20 yıl kurumsal finans
- Proje finansmanı, birleşme ve satınalma işlemleri, stratejik planlama, iş geliştirme ve yönetim
- Başta enerji ve doğal kaynaklar
- 20'den fazla ülkeden yatırım bankaları, girişim sermayesi fonları, uluslararası kurumsal yatırımcılar
- ETKB, EPDK, BOTAŞ, TEİAŞ
- 2001 ODTÜ, 2004 Boğaziçi
- Sermaye Piyasası Faaliyetleri Düzey-III Lisansı, CFA Düzey-II Adayı
- Dünya Bankası, Birleşmiş Milletler sürdürülebilirlik konulu sertifikalar

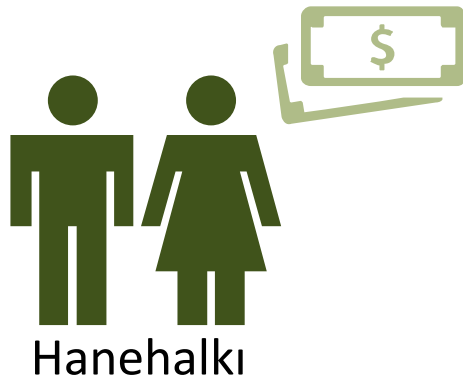
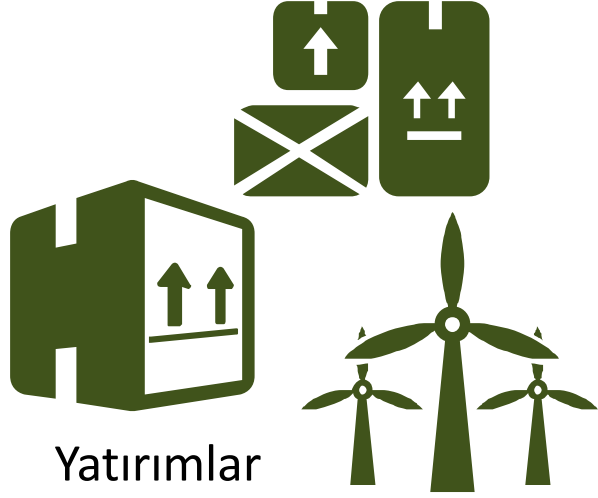
Yeşil Finansman hakkında bilgi düzeyinizi nasıl tanımlarsınız?

- Sürdürülebilir Finansman Nedir?
- Çevre, Sosyal, Yönetişim Kriterleri Nedir?
- Yeşil Finansman
- İklim Finansmanı
- Kullanım Alanları
- Araçlar
- Mevcut Durum

Sürdürülebilir Finansman Nedir?

Geleneksel
Bankalar

**Maksimum
Kar**

Yeni Nesil
Bankalar

**Sürdürülebilirlik
Kriterleri**

Kar
Maksimizasyonu

Çevresel, Sosyal,
Yönetişim Kriterleri

Sürdürülebilir Etki
Yatırımları

Etki Öncelikli
Yatırım

Sürdürülebilir
Hayırseverlik

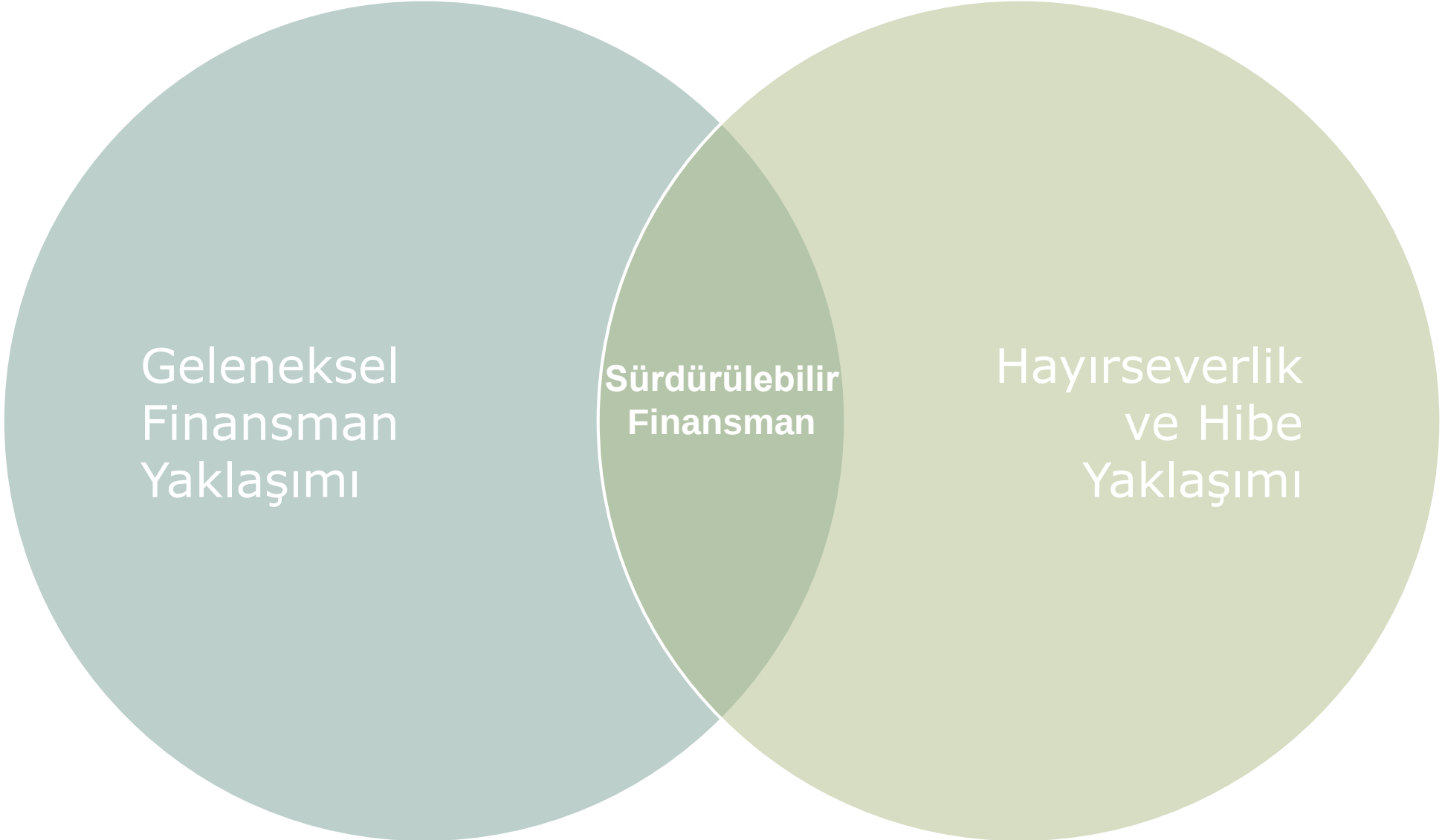
Seviye
1

Seviye
2

Seviye
3

Seviye
4

Seviye
5

Konuya tarihsel olarak bakarsak;

- Geleneksel Finans, çok uluslu bankalara dönüşerek uluslararası ticareti geliştirmeye odaklandı
- Yerel finans kurumları ise yerel kalkınma ve sosyal sorumluluğu önde tutan bir anlayışı her zaman korudu
- Çok uluslu bankalar çevresel tahribat, bölgesel çatışmalar ve gelir adaletsizliğini körükleme nedeni ile sorumlu görüldü
- 1980'lerde AB regülasyonları ile başlayan bir akım bu kurumları önlem almaya ve her yatırım için çevresel ve sosyal incelemeleri dikkate almaya zorladı

Temel Motivasyon:

Mevzuata Uyum Zorunluluğu

Sürükleyici Motivasyon:

Yeni Pazarlar

Yan Fayda:

İmaj ve Aidiyet

- Sürdürülebilir Finansman Nedir?
- Çevre, Sosyal, Yönetişim Kriterleri Nedir?
- Yeşil Finansman
- İklim Finansmanı
- Kullanım Alanları
- Araçlar
- Mevcut Durum

Çevre, Sosyal, Yönetişim Kriterleri Nedir?

ÇSK ya da ESG çerçevesi, finansal karar verilen süreçlerde;

ÇEVRESEL
(Environmental)

Enerji

Atık Yönetimi

Hayvan Hakları

SOSYAL
(Social)

Çalışma Koşulları

Halkla İlişkiler

Yerel Kültür

YÖNETİŞİM
(Governance)

Denetim

Şeffaflık

Hesap Verilebilirlik

perspektiflerinin de göz önünde bulundurulması demektir.

Global Alliance for
Banking on Values

Bu tanımların çerçevesini belirleyen çeşitli organizasyonlar mevcuttur.

**EQUATOR
PRINCIPLES**

Yeşil Finans ve Kurumsal Yönetişim arasında güçlü bir bağ bulunmaktadır, çünkü her ikisi de sürdürülebilirlik, uzun vadeli değer yaratma ve sosyal sorumluluk ilkelerine dayanır.

Yeşil Finans

Bu öncelikler için gerekli kaynak

Kurumsal Yönetişim

Çevresel sürdürülebilirlik politikalarına öncelik verilmesi

Bir şirket, kurumsal yönetim ilkelerine uygun olarak karbon ayak izini azaltmayı hedefleyebilir.

Bu hedefe ulaşmak için yenilenebilir enerji projelerine yatırım yapılabilir.

Bu projeleri finanse etmek için yeşil tahviller veya sürdürülebilirlik kredileri gibi yeşil finansman araçlarını kullanabilir.

Yeşil finans, çevresel sorunları çözmeyi amaçlarken aynı zamanda sosyal fayda yaratır.

Örneğin yenilenebilir enerji alanındaki yatırımların istihdam yaratması.

Örneğin biyolojik arıtma tesisi yatırımlarının halk sağlığını olumlu etkilemesi.

Örneğin su yönetim projelerinin kırsal alanda refah sağlaması.

- Sürdürülebilir Finansman Nedir?
- Çevre, Sosyal, Yönetişim Kriterleri Nedir?
- Yeşil Finansman
 - İklim Finansmanı
 - Kullanım Alanları
 - Araçlar
 - Mevcut Durum

Yeşil Finansman

"Yeşil finansman, kamu, özel ve kâr amacı gütmeyen sektörlerden çevre dostu kalkınma önceliklerine yönelik finansal akışların seviyesini artırmayı amaçlar."

- Birleşmiş Milletler Çevre Programı (UNEP)

İklim Finansmanı

İklim değişikliğiyle mücadele
Uyum ve adaptasyon projeleri
Karbon azaltımı
İklim risk sigortası
Karbon kredileri

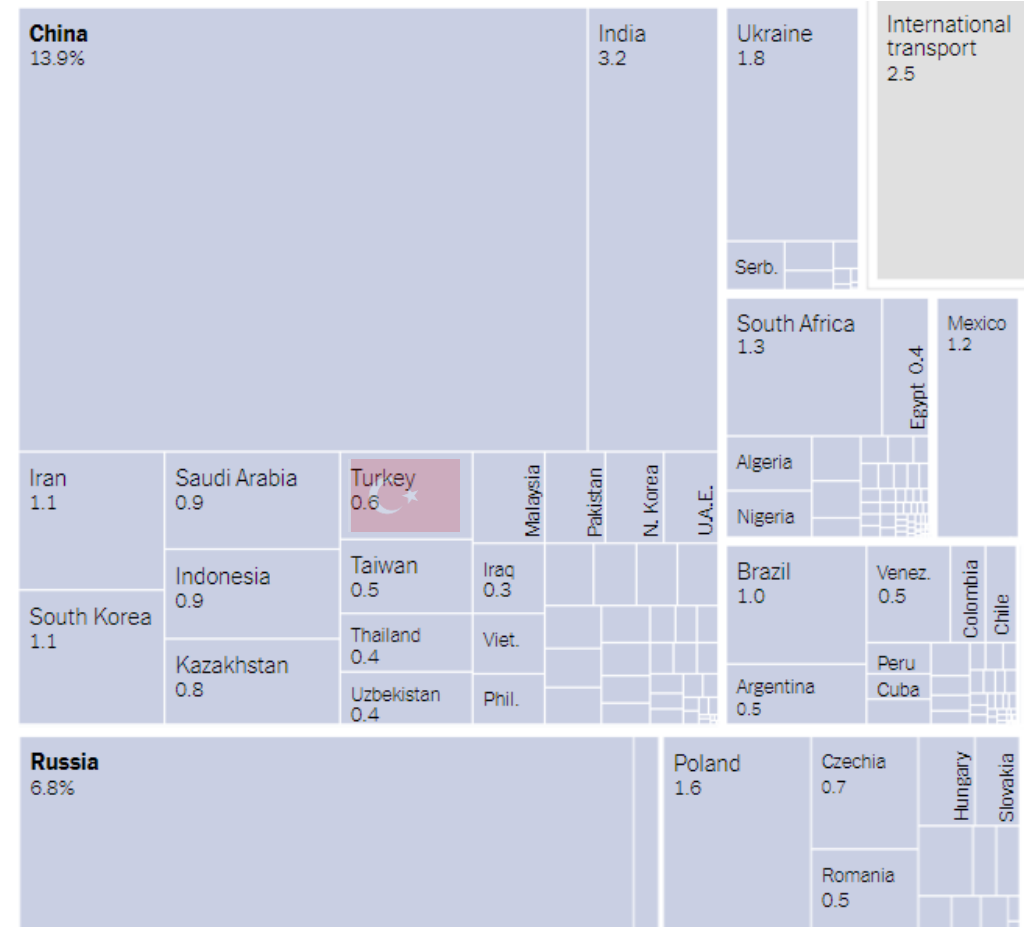
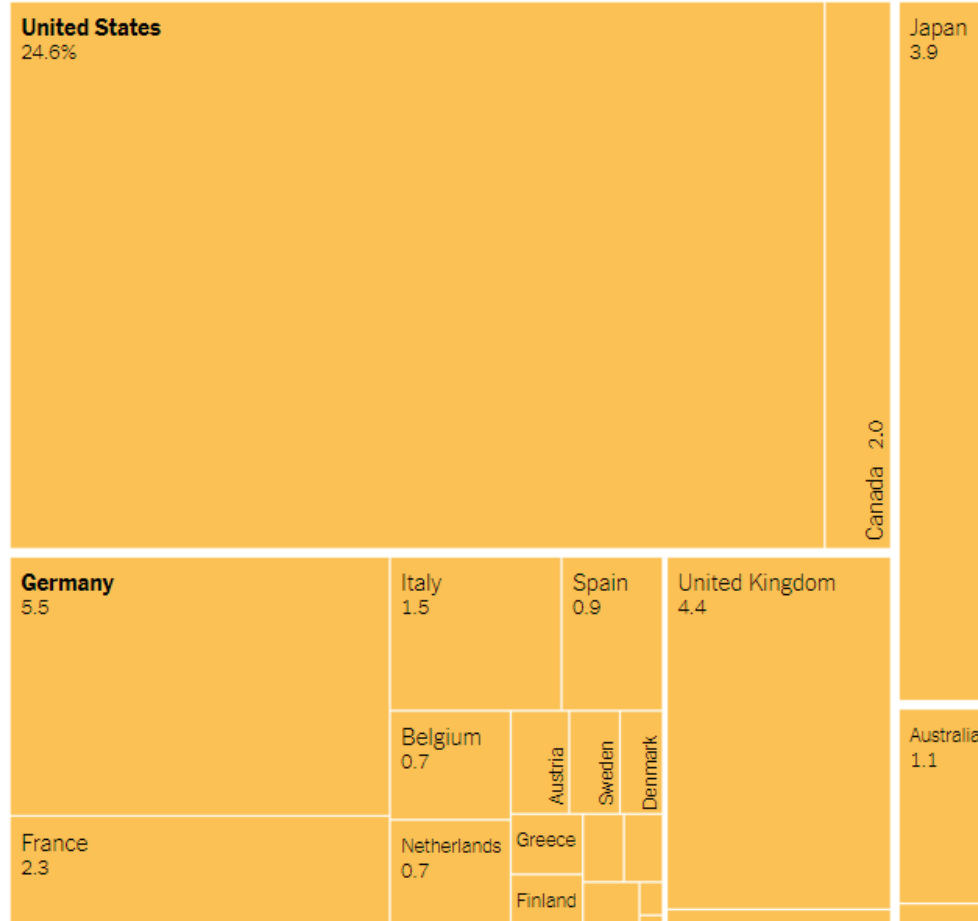
Yeşil Finansman

Yenilenebilir enerji yatırımları
Enerji verimliliği projeleri
Çevre dostu projeler
Su Yönetimi
Atık yönetimi

- Sürdürülebilir Finansman Nedir?
- Çevre, Sosyal, Yönetişim Kriterleri Nedir?
- Yeşil Finansman
- İklim Finansmanı
 - Kullanım Alanları
 - Araçlar
 - Mevcut Durum

İklim Finansmanı

Kaynak: Global Carbon Project

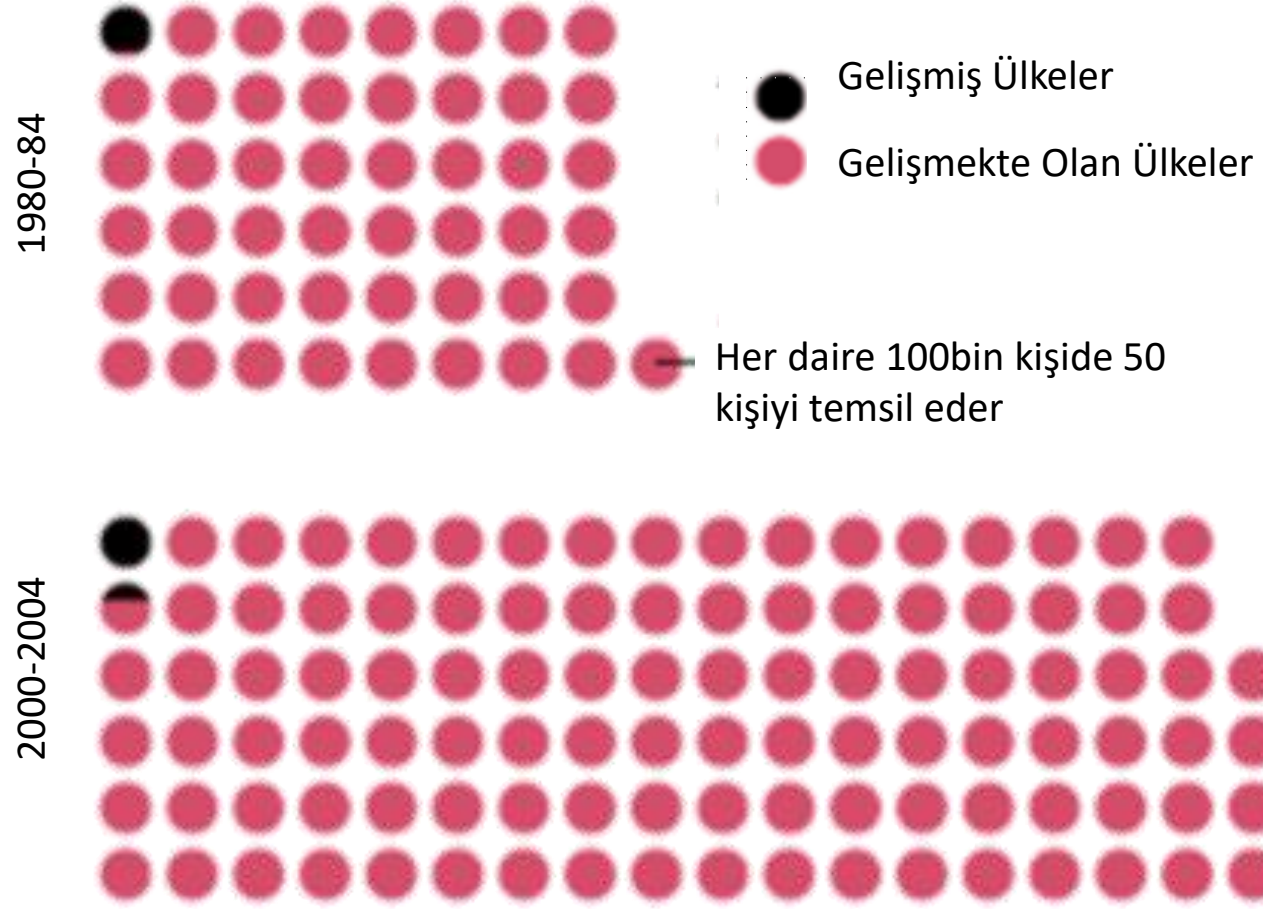
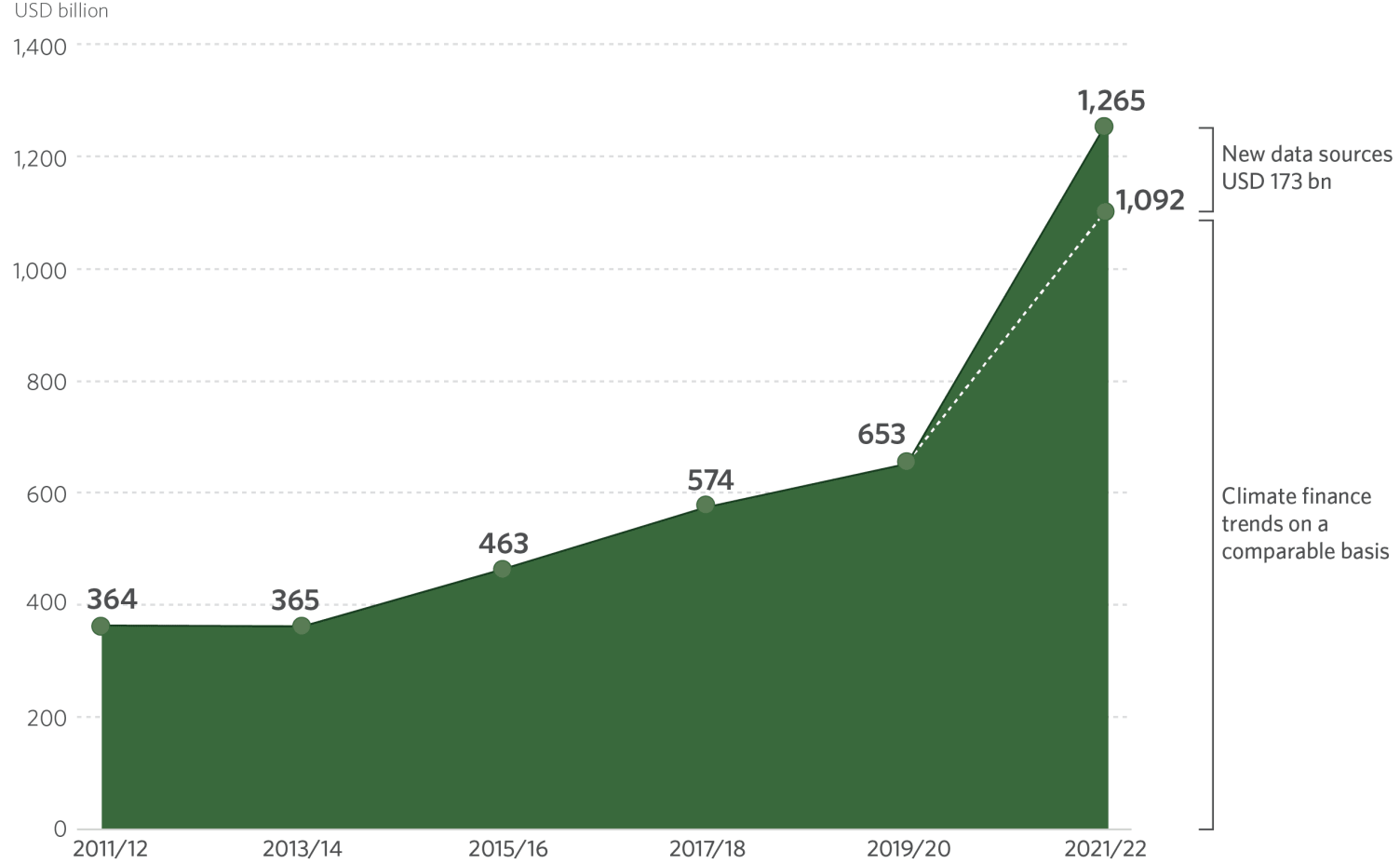

Figure ES2: Global climate finance in 2011-2022, biennial averages

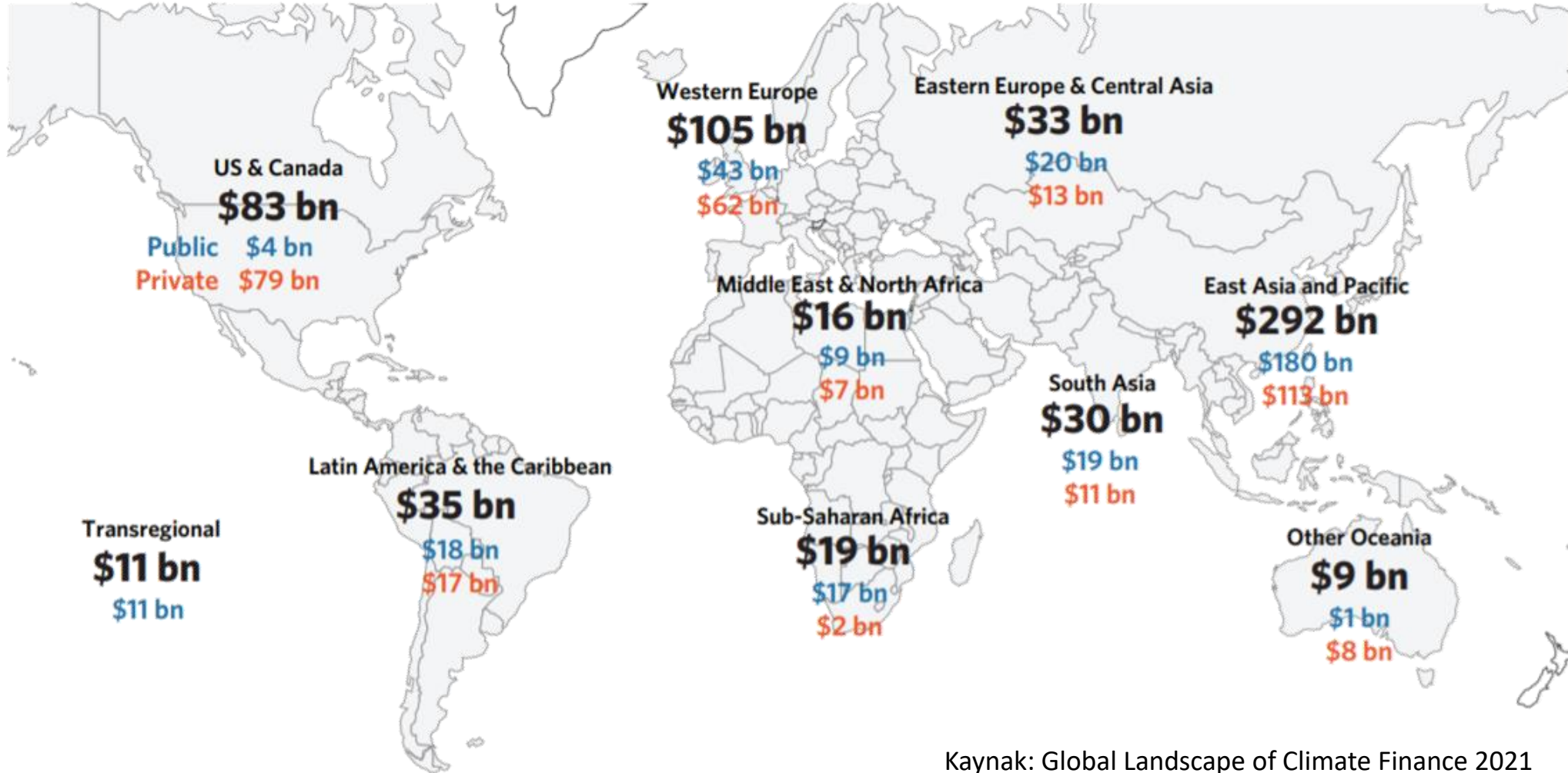

Source: Climate Policy Initiative

Gerçekleşen İklim Finansmanı

1.5°C Hedefi İçin Gerekli Finansman

Kaynak: Global Landscape of Climate Finance 2021

Kaynak: Global Landscape of Climate Finance 2021

- Sürdürülebilir Finansman Nedir?
- Çevre, Sosyal, Yönetişim Kriterleri Nedir?
- Yeşil Finansman
- İklim Finansmanı
- Kullanım Alanları
- Araçlar
- Mevcut Durum

Kullanım Alanları

AZALTIM (Mitigation)

Sera gazı salımını azaltma veya önleme çabalarını ifade eder.

UYUM (Adaptation)

Potansiyel fırsatlardan yararlanırken iklim değişikliğinin olumsuz etkisini azaltan eylemleri ifade eder.

İlave Maliyetleri Karşılamak

İlave İşletme
Giderleri

İlave Yatırım
Giderleri

Engelleri Kaldırma Maliyetlerini Karşılamak

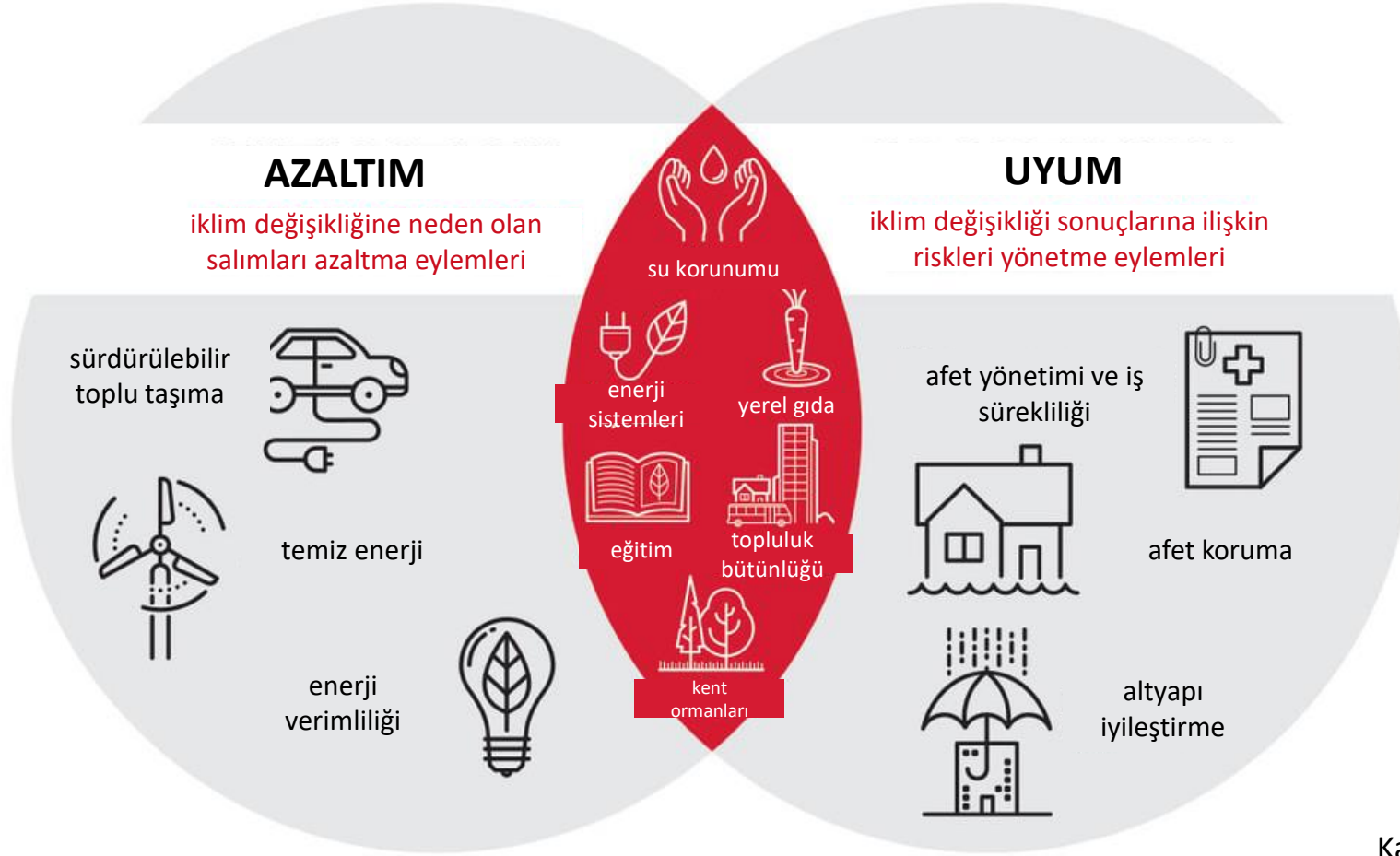
Davranışsal

Kurumsal

Düzenleyici

Finansal

Teknik

Kaynak: Calgary İklim Programı

<https://climatefundsupdate.org/data-dashboard/themes/>

- Sürdürülebilir Finansman Nedir?
- Çevre, Sosyal, Yönetişim Kriterleri Nedir?
- Yeşil Finansman
- İklim Finansmanı
- Kullanım Alanları
- Araçlar
- Mevcut Durum

Araçlar

**HİBE
(Grant)**

**BORÇLANMA
(Bonds &
Loans)**

**ÖZKAYNAK
(Equity)**

**ALTERNATİF
MODELLER
(Blended
Finance)**

HİBE (Grant)

- Erken aşama maliyetleri destek
- Nakit akışını iyileştirir, borç ödeme kabiliyetini arttırır.
- Hibe programları kesintili olabilir, proje takvimini etkiler.
- Zaten ekonomik olarak sağlam projelerin hibe talebi olabilir, o nedenle diğer finansman modelleri ile etkileşim halinde yürütülmesi tercih edilebilir.

BORÇLANMA (Loan)

- Kredi, tahvil, finansal kiralama
- Ticari krediler, tematik (konu odaklı) krediler
- Ticari bankalar ya da özel finans kurumları (kalkınma bankaları, fonlar)
- Faiz oranı, vade, geri ödeme planı avantajları.
- Temlik, dönüştürme, garanti mekanizmaları ile krediye erişim ve maliyeti düşürme
- Borç alan-veren arasında özel müzakere ile sözleşme, detayları halka açık olmayabilir

- Borç Finansmanında Bazı Kavramlar:
 - **Proje finansmanı:** Borcun sadece proje nakit akışı ile ilişkilendirilerek temin edilmesi, borç alanın diğer nakit akışlarına karışılmaması ve tüm taraflar arasındaki sözleşme ilişkilerinin buna göre düzenlenmesi
 - **Senyorite/subordinasyon:** Kredinin diğer kredilere kıyasla öncelik durumu
 - **Geri ödemesiz dönem / grace period:** Ödeme planında anapara veya faiz ödemesi içermeyen dönem
 - **Faiz aktifleştirilmesi/interest capitalization:** Faiz ödemelerinin yapılmayarak borca eklenmesi
 - **Özel şartlar / covenant:** Borç verenin öne sürdüğü özel koşullar
 - **Gayri kabili rücu / non-recourse:** Borç verenin geri ödemeler ile ilgili haklarının sadece proje gelirleri ile kısıtlı olduğu proje finansmanı yaklaşımı
 - **Kabili rücu / full-recourse:** Borç alanın geri ödemeler ile ilgili olarak tüm maddi varlıkları ile taahüt altına girdiği proje finansmanı yaklaşımı

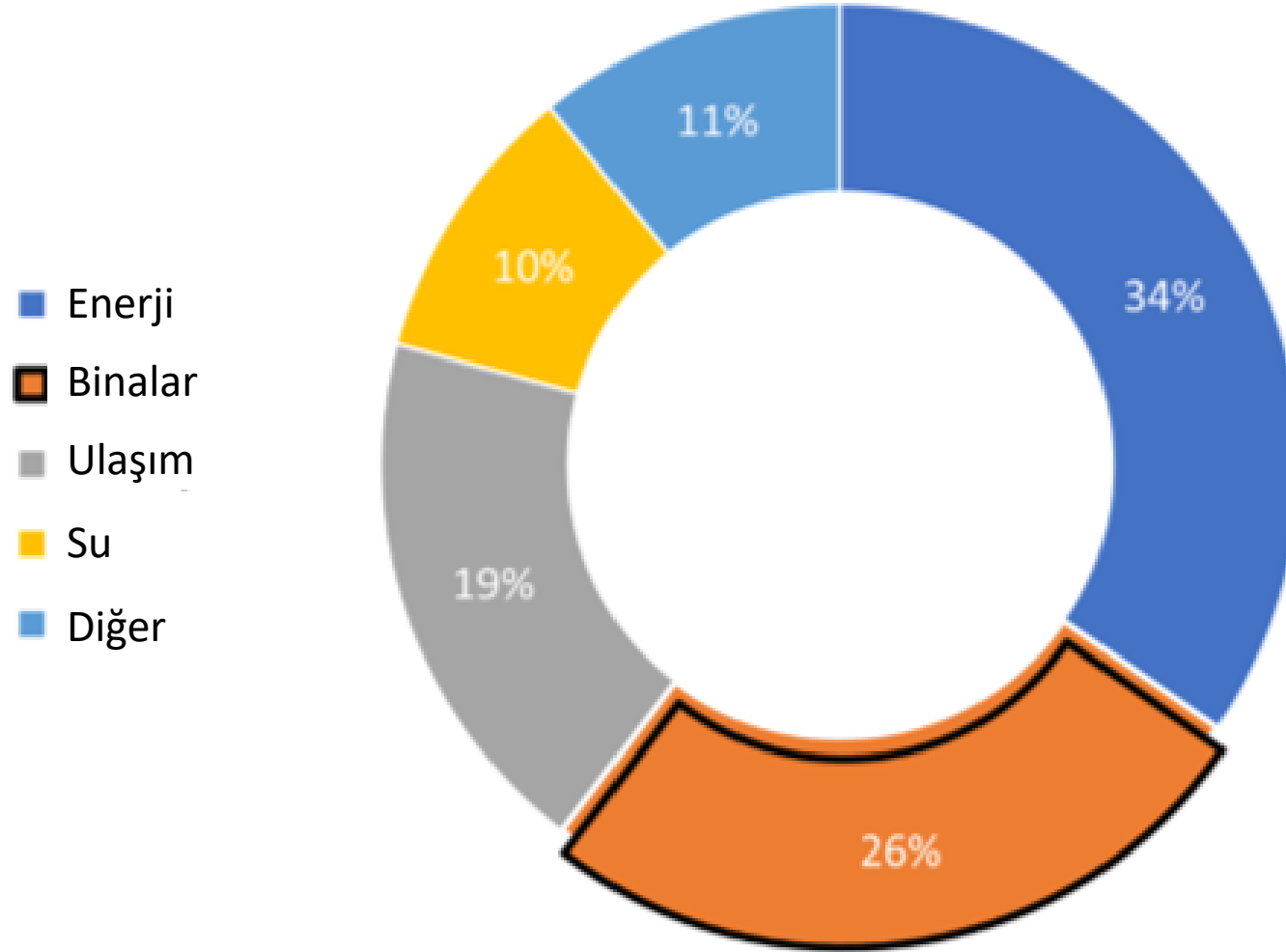
- Karbon Finansmanı:
 - Proje bazlı sera gazı emisyonlarının satın alınması
 - Temiz Kalkınma Mekanizması (Clean Development Mechanism) veya Ortak Uygulama (Joint Implementation) çerçevesi
 - Borç değil ticari ilişki
 - Gelir kaynağı olması borç ve hibe erişimini güçlendirir

■ Yeşil Tahvil:

- Tahvil'in “yeşil sertifikalı” olanıdır
- İklim etkisi olan projelere odaklı ihraç edilir
- İhraç öncesi denetim, teyit ve sertifikasyon süreci
- Çok taraflı bir çalışma, uluslararası piyasalara ihraç
- Daha ucuz borç demek olmayabilir
- Belediye tahvilleri ile fark/benzerlik

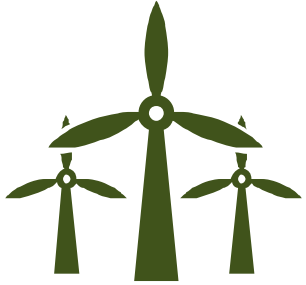

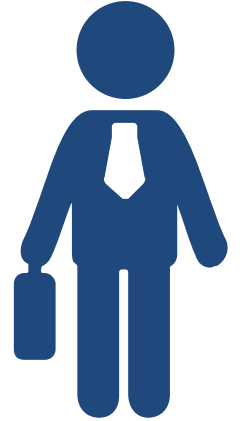
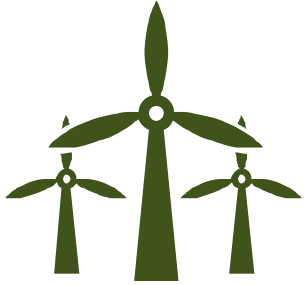
Yeşil Tahvil Gelirlerinin Kullanım Alanları (2007-2020)

Kaynak: UNCC

ÖZKAYNAK (Equity)

- Hisse senedi ihracı ve temettü (kar payı)
- Karma finans kavramına giriş
- Daha çok risk, daha iyi yönetim ve tecrübe
- Uzun vadeli

**ALTERNATİF
MODELLER**
(Blended Finance)

- ESCO
- Kamu-özel ortaklığı
 - Yap-İşlet-Devret
 - Paylaşımlı Gelir
 - Veri Satışı
- Kooperatifler
- Kitle fonlaması
- Karma yöntemler

- Karma Finans:
 - Özel sektörü ve ticari sermayeyi de iklim finansmanına dahil etmek
 - İklim faydalarının yanında ticari getiri de içermesi prensibi
 - Hibe, sübvansiyon kredisi, kamu imtiyazları, kamu-özel işbirliği modellerinin karması
 - Gerçekçi yaklaşım, azaltım ve uyum faaliyetlerinin aynı zamanda ticari karlı olması
 - Zorluk: her kazanıma değer biçilemez
 - Zorluk: yaşam döngüsü maliyeti

Borç

Bilanço Dışı

ESCO

Bilanço İçi

Leasing

Kredi

Özkaynak

İç Kaynaklar

Ayni

Nakdi

Dış Kaynaklar

Yatırımcı

Kamu-Özel

Hibe

Kitle

Kooperatif

Karbon

Borç

Bilanço Dışı

ESCO

Bilanço İçi

Leasing

Kredi

Özkaynak

İç Kaynaklar

Ayni

Nakdi

Dış Kaynaklar

Yatırımcı

Kamu-Özel

Hibe

Kitle

Kooperatif

Karbon

Borç

Bilanço Dışı

ESCO

Bilanço İçi

Leasing

Kredi

Özkaynak

İç Kaynaklar

Ayni

Nakdi

Dış Kaynaklar

Yatırımcı

Kamu-Özel

Hibe

Kitle

Kooperatif

Karbon

- Sürdürülebilir Finansman Nedir?
- Çevre, Sosyal, Yönetişim Kriterleri Nedir?
- Yeşil Finansman
- İklim Finansmanı
- Kullanım Alanları
- Araçlar
- Mevcut Durum

Mevcut Durum

2021/2022 Dönemi İklim Finansmanı

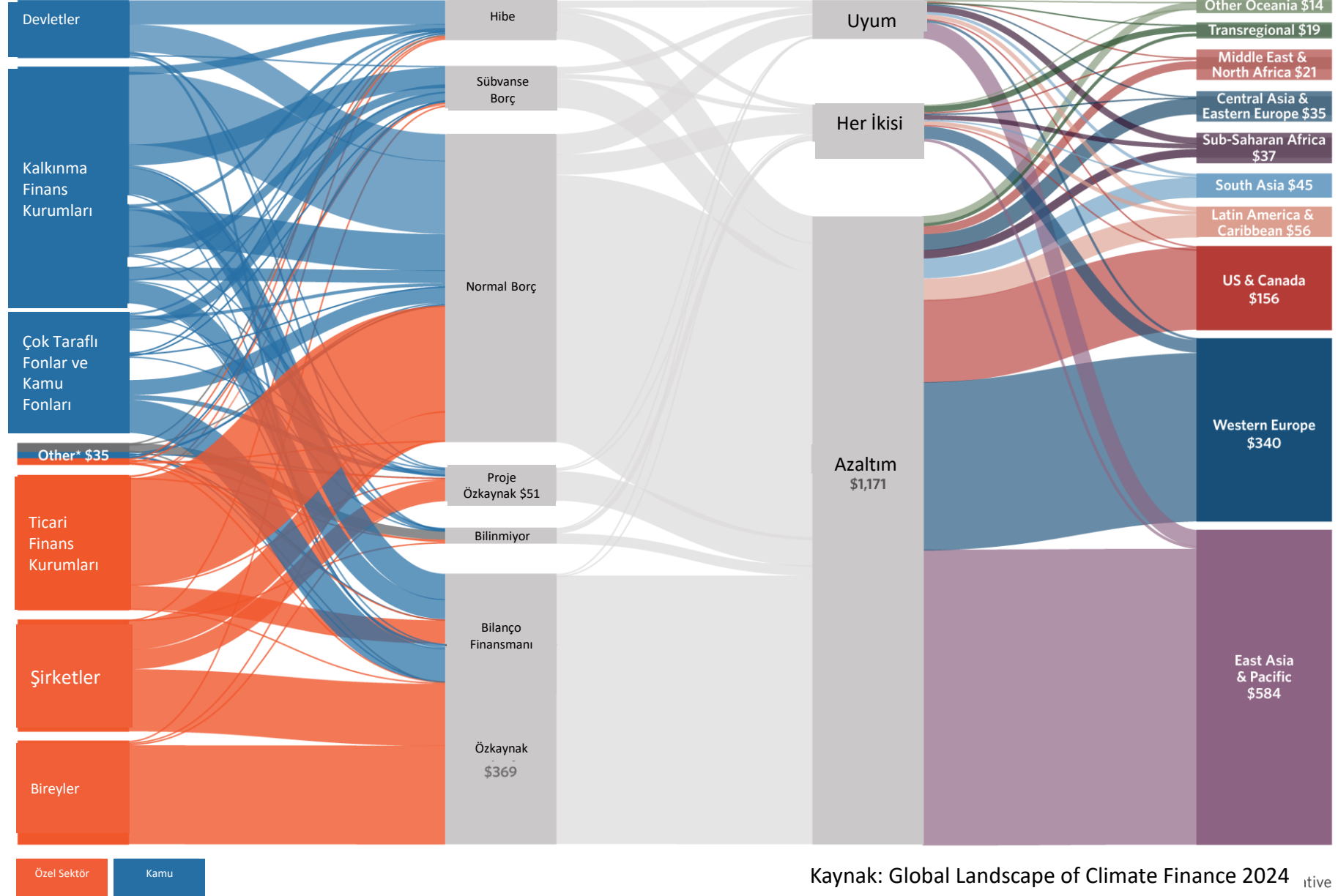
Kaynaklar ve Aracılar

Araçlar

Kullanım Alanları

1.3 TRILLION USD
ANNUAL
AVERAGE

Coğrafyalar

Yerel Yönetimlerin Karşılaştığı Engeller Neler Olabilir?

Yerel Yönetimlerin Karşılaştığı Engeller

Kaynak: Global Landscape of Climate Finance 2021

Eđitimi Nasıl Buldunuz?

TEŞEKKÜRLER

ktopuz@mncmconsulting.com

